

Η διαδοχή στη Νέα Δημοκρατία (ΝΔ) και τα επίδικα ζητήματα

Ενόψει της (σχεδόν) ανοικτής εκλογής Προέδρου στη ΝΔ υπάρχουν ορισμένα σημαντικά ερωτήματα στα οποία θα επιχειρήσουμε μια πρώτη απάντηση.

Ενα **πρώτο** ερώτημα που συζητείται ευρύτερα είναι ο αριθμός των πολιτών που θα προσέλθουν στην εσωκομματική κάλπη της 29^{ης} Νοεμβρίου.

Τα μέλη της ΝΔ σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Μηχανογράφησης της ανέρχονταν το 2007 και το 2008 περίπου σε 358.000 άτομα. Αφήνοντας ανοικτό το ζήτημα του τί ακριβώς είναι τα μέλη αυτά (π.χ. πόσο ενεργά είναι, πόσο συνθέτουν ένα πολιτικό οργανισμό συμμετοχικής δημοκρατίας, ποιά είναι η «καθημερινή» συμβολή τους στη λειτουργία του κόμματος), ο αριθμός αυτός δεν παύει να προσδίδει στη ΝΔ το χαρακτήρα του περισσότερο μαζικού πολιτικού κόμματος στη χώρα.

Ο αριθμός αυτός δεν είναι ωστόσο ο μεγαλύτερος στην ιστορία του κόμματος. Την περίοδο 1989-1990 ο αριθμός των οργανωμένων μελών της ΝΔ είχε φτάσει μαζί με τη νεολαία της ΟΝΝΕΔ τις 768.000. Οι αριθμοί αυτοί είναι ίσως για τους μη-επαίοντες εκ πρώτης όψεως εντυπωσιακοί, πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι από τη δεκαετία του '80 οπότε και συγκροτείται κατά το πρότυπο του μαζικού κόμματος η ΝΔ αναδεικνύεται ως το ισχυρότερο οργανωτικά κόμμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ξεπερνώντας κατά πολύ τα ισχυρότατα τότε χριστιανοδημοκρατικά κόμματα της Γερμανίας και της Ιταλίας.

Σύμφωνα με την τελευταία δημοσκόπηση της VPRC για το περιοδικό *Επίκαιρα* (13-14/10) το ποσοστό του συνολικού εκλογικού σώματος που δηλώνει «σίγουρο» ότι θα προσέλθει στην κάλπη της 29^{ης} Νοεμβρίου ανέρχεται σε 12%, ήτοι περίπου 845.000 άτομα, ψηφοφόροι της ΝΔ βεβαίως κατά συντριπτική πλειοψηφία.

Αρα, μια λογική εκτίμηση είναι ότι το εκλογικό σώμα θα κινηθεί μεταξύ 350.000 ατόμων (minimum) και 845.000 ατόμων (maximum). Κάθε αριθμός κάτω από τις 350.000 θα είναι δείκτης ισχυρής και βαθιάς κρίσης για το κόμμα, κάθε αριθμός πάνω από τις 845.000 θα είναι δείκτης ισχυρής αισιοδοξίας και μελλοντικής ανάκαμψης.

Για να υπάρχει ένα μέτρο σύγκρισης, υπενθυμίζεται ότι για την εκλογή Προέδρου του ΠΑΣΟΚ το Νοέμβριο του 2007 είχαν προσέλθει 769.000 ψηφοφόροι.

Ενα **δεύτερο** ερώτημα που απασχολεί πιθανώς την κοινή γνώμη είναι τι ακριβώς είναι αυτό το εκλογικό σώμα που προτίθεται να συμμετάσχει στην εκλογή, πού τοποθετείται ιδεολογικο-πολιτικά, πώς αυτοπροσδιορίζεται. Στον Πίνακα 1 φαίνεται ότι το εκλογικό σώμα της ΝΔ μοιράζεται σε τρία σχεδόν ισοδύναμα μέρη.

Υπερτερούν οι αυτοτοποθετούμενοι/ες στη Δεξιά που αποτελούν περίπου το 1/3 της παράταξης, ακολουθούνται από τους τοποθετούμενους στην Κεντροδεξιά που αποτελούν το 30%, ενώ και οι τοποθετούμενοι στο Κέντρο αποτελούν περίπου το 1/4 του διαφαινόμενου εκλογικού σώματος. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι πρόκειται για πολυσυλλεκτικό εκλογικό σώμα, χωρίς κάποιον ισχυρό ιδεολογικό-πολιτικό πυλώνα.

Πίνακας 1: Αυτοτοποθέτηση στην κλίμακα Αριστερά/Δεξιά όσων «σίγουρα» θα προσέλθουν στην εκλογή Προέδρου ΝΔ

Αυτοτοποθέτηση	Ποσοστό (%)
Δεξιά	34.5
Κεντροδεξιά	29.8
Κέντρο	26.2
Αριστερά/Κεντροαριστερά	6.0
Χωρίς τοποθέτηση	3.5

Πηγή: VPRC, Έρευνα για τη Διαδοχή στη ΝΔ, 13-14/10/2009

Το **τρίτο** ερώτημα που είναι και το σημαντικότερο ίσως αφορά το πώς θα εξελιχθεί η μάχη της εκλογής και ποιός/ά υποψήφιος/α έχει τις μεγαλύτερες πιθανότητες να εκλεγεί. Με βάση τα δεδομένα των μέσων Οκτωβρίου, αλλά και τις μετέπειτα εξελίξεις (αποχώρηση Αβραμόπουλου), καταγράφονται αυτή τη στιγμή δύο «βεβαιότητες» και μία «αβεβαιότητα». Οι «βεβαιότητες»: α) θεωρείται βέβαιον ότι η μάχη θα δοθεί μεταξύ Ντόρας Μπακογιάννη και Αντώνη Σαμαρά. Ο Π.Ψωμιάδης εκτιμάται βάσει των έως τώρα δεδομένων ότι πολύ δύσκολα θα υπερβεί το όριο του 5% των ψήφων. β) Επίσης, πρέπει να θεωρείται σχεδόν βέβαιο μετά και την αποχώρηση Αβραμόπουλου, ότι η μάχη θα κριθεί από τον πρώτο γύρο.

Η «αβεβαιότητα» αφορά τον τελικό νικητή. Από την αρχή της εκλογικής μάχης φάνηκε ότι η Ντόρα Μπακογιάννη έχει ένα σημαντικό πλεονέκτημα με 65% έναντι 30% του Αντ.Σαμαρά. Η υπεροχή της Μπακογιάννη εμφανιζόταν οριζόντια σε όλες τις επιμέρους ιδεολογικο-πολιτικές ομάδες της ΝΔ, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Πρόθεση ψήφου σε Ντ.Μπακογιάννη και Αντ.Σαμαρά κατά ιδεολογικο-πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Δεξιά	Κεντροδεξιά	Κέντρο
Μπακογιάννη Ντ.	62.0	71.0	63.0
Σαμαράς Αντ.	35.0	25.0	28.0
Αναποφάσιστοι/Άλλη επιλογή	3.0	4.0	9.0

Πηγή: VPRC, Έρευνα για τη Διαδοχή στη ΝΔ, 13-14/10/2009

Ωστόσο, πρέπει κανείς να είναι επιφυλακτικός για την τελική έκβαση αφού: α) το ποσοστό της Ντ.Μπακογιάννη μπορεί να θεωρηθεί ως το άνω όριό της, το οποίο μάλιστα καταγραφόταν υπό συνθήκες ευνοϊκές για αυτήν (μακροχρόνια οργανωτική και πολιτική προετοιμασία, ισχυρή δημόσια παρουσία, αυτοδύναμη παρουσία στον οργανωτικό μηχανισμό της ΝΔ). Αντιθέτως, το ποσοστό του Α.Σαμαρά μπορεί να θεωρηθεί ως ποσοστό εκκίνησης, αφού αντιθέτως με την Ντ.Μπακογιάννη, εμφανιζόταν στην αρχή της προεκλογικής κούρσας μάλλον ανέτοιμος οργανωτικά και επιπλέον χωρίς ιδιαίτερα έντονη πολιτική παρουσία σχεδόν επί δεκαετία. Οι δύο αυτές συνθήκες ορίζουν μια μάχη αμφίβολης έκβασης, με αρχικό φαβορί ωστόσο την Ντ.Μπακογιάννη.

Χρ.Βερναρδάκης
Επικουρος Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης ΑΠΘ